

Edebiyat ve Psikoloji Çevirilerinde Bir Hümanist: Ayda Yörükân ve Önsözleri

A Humanist in Literary and Psychological Translations: Ayda Yörükân and Her Prefaces

Öz

Bir şehir sosyoloğu olan Ayda Yörükân, bu alt disiplinde yaptığı çalışmalarda insanı, insanın mutluluğunu öncemiştir. Özellikle konut ve gecekondular konusundaki yazı üretiminde, sorunları ele alış biçimi ve çözüm önerileriyle her şeyi insanın mutluluğuyla tartan hümanist kişiliğini ortaya koymuştur. Sosyoloji alanında onlarca kitaba yazar, derleyen ve çevirmen olarak imza atan Yörükân'ın edebiyat başta olmak üzere farklı kaynaklardan beslendiği bilinmekte ve hümanist tavrını sosyoloji dışı alanlarda da sergilediği görülmektedir. Yörükân mutluluğun toplumsal boyutunun yanı sıra, insanın kendi çabasıyla ulaşabileceği bir gerçeklik olduğuna inanmıştır. Bu nedenle çevirdiği edebiyat ve psikoloji metinleriyle okuyucusuna mutluluk konusunda rehberlik etmiştir.

Bu makalede, Yörükân'ın 1971-1993 yılları arasında yapmış olduğu, mutluluğu odağına alan ve birbirini tamamlayan 8 kitap çevirisi incelenmiştir. Yani sosyoloji dışı alanlarda yayımlanan çeviri kitaplarının tamamı ele alınmıştır. Yörükân her kitapta *Çevirenin Önsözü* başlığıyla kitapların yazarlarına ve içeriğine dair değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu metinlerin önsöz mantığını aşan bir inceleme yazısı gibi kaleme alındığı görülmektedir. Dolayısıyla sadece yazar ve kitaplara dair değerlendirmelerde bulunmamış, mutluluk konusunda kendi düşüncelerini de okuyucuyla buluşturmuştur. Mutluluğun ne olduğu, hangi boyutları içerdiği, nasıl mümkün olabileceği ve İlkçağ filozoflarından itibaren nasıl bir düşünsel seyir izlediği üzerine okuyucuya yekûn bir bilgi vermiştir. Böylece küçük yaşlardan itibaren sahip olduğu hümanizmi, kendini sorumlu hissettiği diğer insanların mutlu olması için çaba göstererek sergilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ayda Yörükân, sosyoloji, çeviri, hümanizm, mutluluk.

Abstract

Ayda Yörükân, an urban sociologist, emphasized the importance of human beings and human happiness in her studies in this sub-discipline. Her humanist personality is particularly evident in her works on housing and slums, in the way she dealt with problems and offered solutions, as she evaluated everything in terms of human happiness. In addition to her substantial contributions to sociology through writing, compiling, and translating numerous books, Yörükân also showed her humanist perspective in non-sociological fields. She believed that happiness had both a social dimension and a personal one that could be achieved through individual effort. To guide her readers on the path to happiness, she translated texts from literature and psychology.

This article examines eight of Yörükân's translations published between 1971 and 1993 that focus on happiness. In other words, all translation books published in non-sociological fields are covered. Each book features a *Translator's Preface*, where Yörükân provided evaluations of the authors and their works. It is seen that these texts were more like review articles, rather than prefaces. Therefore, she not only made evaluations about the authors and their books, but also conveyed her own thoughts about happiness to the reader. She gave the reader complete information about what happiness was, what dimensions it contained, how it could be reached, and how it followed an intellectual path since the ancient philosophers. Thus, from a young age, she demonstrated her humanism by striving for the happiness of others, whom she felt responsible for.

Keywords: Ayda Yörükân, sociology, translation, humanism, happiness.

Berna FİLDİŞ*

Haluk ÖNER**

Sorumlu yazar/Corresponding author:

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Bartın, Türkiye, bernafildis@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7412-942X.

** Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bartın, Türkiye, honer@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5979-180X.

Gönderilme Tarihi / Received Date

11.09.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date

06.10.2024

Yayın Tarihi / Publication Date

21.10.2024

Atf/Citation: Fildiş, B., & Öner, H. (2024). Edebiyat ve Psikoloji Çevirilerinde Bir Hümanist: Ayda Yörükân ve Önsözleri, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 30, 237-248 doi.org/10.30767/diledeara.1548653

Hakem Değerlendirmesi:

İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlеме.

Çıkar Çatışması:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek:

Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review:

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest:

The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support:

The author declared that this study has received no financial support

Copyright 2024

Dil ve Edebiyat Araştırmaları

Dergimizde yayımlanan makalelerin telif hakları dergimize ait olup CC-BY-NC-ND lisansına uygun olarak açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

tded.org.tr | 2024

Giriş

Ayda Yörükân (1928-1993), hayatının büyük bir kısmında sosyoloji alanında, şehir sosyolojisi alt disiplininde çalışmalar yapmış ve ilgili literatüre önemli katkılarda bulunmuş bir isimdir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nden mezun olan Yörükân, 1951 yılında aynı üniversitenin Sosyoloji Bölümü'nde araştırma görevliliğine atanmıştır. Hilmi Ziya Ülken'in öğrencisi olarak 1958 yılında *René Maunier ve Sosyal Morfoloji* başlıklı doktora çalışmasını tamamlamıştır. Bu dönemde İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi'nde "İnsan Ekolojisinin Gelişme ve Problemleri"¹ ve "Nouvelle Araştırması"² başlıklı makaleleri yayımlanmıştır. 1963 yılında aldığı teklifle İmar ve İskân Bakanlığı'nda, bu bakanlığın Konut Genel Müdürlüğü Sosyal Araştırmalar Dairesi'nde çalışmaya başlamıştır. 1970 yılına kadar Daire'de başkanlık görevinde bulunan Yörükân, "dört yıl içerisinde 50'nin üzerinde bilimsel kitabın yayımlanmasını sağlamıştır" (Yörükân, T., 2023, s. 282). Bakanlık aracılığıyla çıkan bu kitaplardan bazıları, *Türkiye'de Şehirleşme ve Konut Durumu: Şehirleşme, Gecekonular ve Konut Politikası* (1966), *Yeniden Yerleştirme ve Gerginlik Hallerinde Yöneticilere Tavsiyeler* (1968), *Aile ve Mesken Konusunda Fransız Mimarlarının Bugünkü Eğilimleri* (1968), *Atina Anlaşması* (1969), *Modern Şehir ve İnsan Sağlığı* (1969)'dır. Kitapların yazarı, çevirmeni ya da derleyeni olan Yörükân, bu çalışmalar aracılığıyla şehir, şehir tarihi, şehirleşme, konut, gecekondu gibi konularda şehir sosyolojisinin önemli metinlerini ilgili literatüre kazandırmıştır.

Yörükân üstteki satırlardan da anlaşılacağı gibi, 25 yıllık iş hayatında yoğun olarak sosyoloji, özelde de şehir sosyolojisi alt disiplininde üretimlerde bulunmuştur. Ancak çok yönlü bir şahsiyet olarak hem farklı kaynaklardan beslenmiş hem de sosyoloji alanında olduğu gibi, sosyoloji dışı alanlarda, özellikle de edebiyatta ve psikolojide yaptığı çevirilerle insanları besleme gayretinde olmuştur. Bunu hümanist bir yaklaşım olarak nitelendirmek mümkündür. Çünkü Yörükân merkezine her zaman insanı almıştır. Nitekim hümanizmin odağında da "insanın her şeyin ölçüsü olduğu" düşüncesi vardır (Marshall, 1999, s. 310). Bir yaklaşım olarak hümanizmin kökleri Eski Yunan'a kadar uzanmaktadır. Ancak tüm dönemleri aşan bir biçimde "başlıca önceliğin her zaman insan çıkarları ve onuruna verilmesi gerektiği inancı" (Marshall, 1999: 309) olarak tanımlandığı görülmektedir. Yörükân insan çıkarını ve onurunu öncelikle onun mutluluğunda görmüş ve mutluluk idealine katkı sağlamak için çaba göstermiştir. Bu bağlamda öncelikle Yörükân'ın hümanist kişiliği ve kişiliğinin üretimine yansımaları üzerinde durmak gerekir.

Ayda Yörükân'ın Hümanist Kişiliği ve Kişiliğinin Üretimine Yansımaları

Turhan Yörükân (2023), eşi Ayda Yörükân için "o, bakmasını, görmesini bilen, her türlü yeniliğe açık, ...sosyal duygusu kuvvetli bir insandır" (s. 270) der. Ayda Yörükân, çocukluğunda babasının sahaflardaki dükkânından getirdiği kitapların içinden çıkan mektuplara, resimlere, kartpostallara merakla yaklaşmış ve tanımadığı insanların görüntülerinden ya da yazdıklarından yola çıkarak onlara dair düşünceler geliştirmiştir. Özellikle insanların mutsuzluğu ve mutsuzluklarının nasıl giderilebileceği üzerine düşünmeyi kendisi için bir sorumluluk bilmıştır. Eşi, bu konunun bütün hayatı boyunca aklını kurcalamaya devam ettiğini aktarır (Yörükân, T., 2023, s. 268-269). Nitekim A. Yörükân'ın yetişkinlik döneminde de çocukluğundaki 'empati' duygusunu önceleyen bir yaşam sürdüğünü söylemek yanlış olmayacaktır.

1 Yörükân, A. (1958-1959). İnsan Ekolojisinin Gelişme ve Problemleri. *Sosyoloji Dergisi*, (13-14), 150-165.

2 Yörükân, A. (1958-1959). Nouvelle Araştırması. *Sosyoloji Dergisi*, (13-14), 256-263.

Yörükân'ın hümanist kişiliğini her üretiminde görmek mümkündür. Şehir sosyolojisi alt disiplinde, modern insanın ruh sağlığına yer vermesi bunun belirtilerinden biridir. Ona göre, Batı'daki modern şehirlerde ve gelişmekte olan ülkelerde yaşayan birey “kalabalık içerisinde bir yalnızlık” yaşamakta ve beraberinde ruhsal sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu nedenle Yörükân, şehir sakinlerinin maddi ve manevi ihtiyaçlarının tam olarak karşılanması gerektiğini belirtir. Karşılanması gereken ihtiyaçlardan biri de sağlıklı konutlardır: Alt yapı koşulları iyi, ışık alan, rutubetsiz, kişi başına düşen m²'si geniş konutlar insanların mutluluğu ve içinde buldukları aile birliğinin devamı açısından önemlidir.

Yörükân sosyoloji alanındaki üretimine yansıttığı, insanları göz ardı etmeyen ve onların mutluluğunu önceleyen tavrını, farklı alanlardaki üretimlerinde de sergilemiştir. Kendisine hiç iş verilmediği ve aranıp sorulmadığı 1970-1976 yılları arasındaki müşavirlik döneminde, insanlara yardımcı olabileceğine inandığı birtakım popüler felsefe, bilim ve edebiyat kitaplarını Türkçe'ye çevirip yayımlamaya başlamış, bu faaliyetini ölene kadar sürdürmüştür (Yörükân, T., 2023, s. 283). Yörükân; Fransız filozof Alain'den *Minerva veya Bilgelik*³ ile *Mutlu Olma Sanatı*⁴'nı, bireysel psikoloji ekolünün kurucusu Alfred Adler'den *İnsan Tabiatını Tanıma*⁵'yi, psikanalist Eric Fromm'dan *Hürriyet'ten Kaçış*⁶ ile *Erdem ve Mutluluk*⁷'u, Karen Horney'den *Çağımızın Tedirgin İnsanı*⁸'nı, Stefan Zweig'ten *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski*⁹ ile *Kendi Hayatının Şiirini Yazanlar: Casanova, Stendhal, Tolstoy*¹⁰'u çevirmiştir.¹¹ Onun hümanist kişiliğini anlamak için çevirmeyi tercih ettiği bu kitaplar ve her biri için kaleme aldığı Önsöz'ler üzerinde durmak önemlidir.

Ayda Yörükân'ın Hümanist Kişiliğinin Edebiyat ve Psikoloji Çevirilerine Yansımaları

Yörükân'ın 1971 yılında çevirdiği *Minerva veya Bilgelik*'in yazarı Alain, felsefenin farklı alanlarıyla ilgilenmiş ve üslup açısından Sokratik geleneğe mensup bir isimdir. Fransa'daki lise-lerde felsefe öğretmenliği yaparken “serbest bir şekilde ders vermekten, aklına gelen her türlü fikri öğrencilerine açıklamaktan hoşlanan, öğrencileri, bildikleri şeyler ve dil üzerinde düşündürmeye, kafalarını işletmeye, düşünme alışkanlığını kazandırmaya, tecessüslerini uyandırmaya çalışan bir öğretmen olmuştur” (Yörükân, A., 2016, s. 18-19). *Minerva ve Bilgelik* de Alain'in “Sezgi”, “Düşüncelerimize Çekidüzen Vermek”, “Kendini Tanı”, “Cesaret ve Mutluluk”, “Çalışma Sanatı”, “Dostluk Hakkında”, “Kulak Asmamak”, “Bizi İnciten Şey Düşüncedir” gibi başlıkları olan, hayata ve insana dair fikir yürüttüğü kısa metinleri içerir.

3 Alain. (1971). *Minerva veya Bilgelik* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Tur Yayınevi.

4 Alain. (1990). *Mutlu Olma Sanatı* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Bilgi Yayınevi.

5 Adler, A. (1973). *İnsan ve Tabiatını Tanıma* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Tur Yayınevi.

6 Fromm, E. (1972). *Hürriyetten Kaçış* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Tur Yayınevi.

7 Fromm, E. (1993). *Erdem ve Mutluluk* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

8 Horney, K. (1980). *Çağımızın Tedirgin İnsanı* (Çev. A. Yörükân). İstanbul: Tur Yayınevi.

9 Zweig, S. (1990). *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

10 Zweig, S. (1990). *Kendi Hayatının Şiirini Yazanlar: Casanova, Stendhal, Tolstoy* (Çev. A. Yörükân). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

11 Turhan Yörükân, Ayda Yörükân'ın Alfred N. Whitehead'ten *Eğitimin Amaçları* kitabını çevirdiğini ve ‘henüz’ yayımlanmadığı bilgisini verir. T. Yörükân aynı bilgiyi Karen Horney'in *İç Çatışmalarımız* kitabı için de tekrarlar. Bkz. Yörükân, T. (2023). “Bir Bilim Kadını Olarak Ayda Yörükân”, *Şehir Sosyolojisi: İnsan Ekolojisi ve Şehirsal Sağlık* içinde, (Yay. Haz. ve Der. T. Yörükân, Doğu Batı Yayınları, s. 283-284.

Yörükân, kitap için kaleme aldığı Önsöz’de, yaşamının bir sanat olduğunu belirtir ve “bugün için büyük çoğunluğun yaşama sanatını bildiği ve řu kısacık hayatı elinden geldiği kadar iyi bir şekilde geçirmek konusunda iradeli bir tutum sergilediği söylenemez” (Yörükân, A., 2016, s. 111-12) der. Bu noktada Alain’in, ufak tefek sıkıntılar başımıza geldiğinde mutlu olma sanatını öğretilim sözlerini aktarır. Çünkü Yörükân’a göre de daha kolay başa çıkılabilir görünen sorunlar insanın hayatını zindana çevirebilir. Küçük mutsuzlukları ve bunların yol açtıklarını şöyle ifade eder:

“Mutlulukla geçebilecek güzel bir Pazar gününün hiç yoktan zehir olup gitmesi; asık bir suatla yenilen o güzelim akşam yemekleri; birbirlerini seven ana babalar ve çocuklar, karı kocalar, kardeşler, yakın dostlar arasındaki anlaşmazlıklar, serzenişler, sitemler ve boş yere dökülen göz yaşları... İncir çekirdeğini doldurmayacak şeyler yüzünden çıkan tartışmalar ve bunların bazen yıllarca sürüp giden ve hatta mezarın ötesinde bile devam eden yankıları: Dargınlıklar, husumetler, nefretler, kinler. Gençler tarafından anlaşılmadıklarından şikâyet eden yaşlılar ve yaşlılara meram anlatamadıklarından dert yanan gençler. Kocalarına dert anlatamadıklarından sızlanan tedirgin kadınlar ve eşlerinin halden anlamadıklarından acı acı yakınan yorgun erkekler...” (Yörükân, A., 2016, s. 13).

Ona göre, sıralanan küçük mutsuzluklar hayatın zıyan olup gitmesine neden olmaktadır. Bu nedenle çevirisini yaptığı *Minerva veya Bilgelik*’te hayat ve insanlar üzerine yapılan çıkarımların hem kendini hem de başkalarını tanıma konusunda okuyuculara rehber olacağını söyler. Böylece mutlu olma konusunda ilk adım atılmış olur. Bu adım, yaşama sanatını kavrama ve uygulama adına önemlidir.

Yörükân’ın “insanların mutluluk paydasında nasıl buluşabileceği” sorusunun cevabını Alain’de aradığı bir başka çevirisi, 1990 yılında yaptığı *Mutlu Olma Sanatı*’dır. Bu kitap: “Üzgün Marie”, “Gülümseme”, “Sevgi ve İlgi Gösterme”, “Mutlu Çiftçiler”, “Umutsuzluk”, “Düğümü Çözmek”, “Nezaket”, “Görgü Kuralları”, “Mutlu Olma Görevi” gibi kısa metinlerden oluşmaktadır. Bu metinlerde Alain, mutluluğu birbirinden farklı pek çok unsur üzerinden ele almıştır: “Sevgi, ilgi, dostluk, sosyal duygu, nezaket, neşe, sevinç, hoşnutluk, umut, ölçülülük gibi insanı mutluluğa götüren niteliklerle öfke, huysuzluk, keyifsizlik, durmadan sızlanmak, bencillik, can sıkıntısı, hüüzün, umutsuzluk gibi mutluluğa engel olan nitelikler” (Yörükân, A., 2018, s. 22) üzerinde durmuştur.

Yörükân kitabın içeriğine dair saptamalar yapmadan önce, mutluluk üzerine sahip olduğu bilgi birikimini ortaya koyar: Pek çok filozofun mutluluğu nasıl tanımladıklarını aktarır. Aristippos, Epikuros, Platon, Aristoteles, Spinoza, Spencer silsilesi üzerinden İlkçağ’dan Modern Çağ’a mutluluğun bireysel hazdan, toplumsal boyutu içeren bir kavrayışa evrilişini aktarır. Böylece genel bir mutluluk tanımı yapar. Mutluluk, kısaca insanın kendisiyle ve başkalarıyla uyum ve barış içerisinde olmasıdır (Yörükân, A., 2018, s. 19). Bu tanımda, mutluluğun sahibi bireydir. Böylece Alain’in mutluluğun çaba istediğine dair düşüncesinin altını çizer. Yani mutluluk öğrenilmesi mümkün ve gerekli bir şeydir (Yörükân, A., 2018, s. 20). Ona ulaşmayı sağlayacak niteliklere tutunup engel olanları geride bırakmak ise bir gerekliliktir. Böylece mutlu olma sanatına erişilecektir. Tanımda dikkati çeken bir başka unsur, bireyin mutluluğunun toplumsal sorumluluklarından bağımsız olmadığıdır. Yörükân, Alain’in “...parça parça mutluluklardan değil, ancak tüm mutluluktan söz edilebileceği; yani kendini yalnızca işine veren ama aile hayatını ihmal eden... işinden başka hiç ama hiçbir şey düşünmeyen başarılı bir iş adamının duyduğu tatminin mutluluk olmadığı...” (Yörükân, A., 2018, s. 21) yaklaşımını benimser. İdeal bir hayat, tüm alanlarında tam bir denge barın-

dırır. Bu, birey ile toplum arasındaki mutluluk dengesidir. Mutluluğun toplumsal sorumlulukla keşilen bir başka boyutu ise öğretilmesi gerekliliğidir. Yörükân, Alain'ın mutluluğun özellikle eğitim aracılığıyla yeni nesillere aktarılması düşüncesini önemli bulur ve okul müfredatlarına mutlu olma sanatı dersi konması önerisinden bahseder. En nihayetinde Önsöz'de dile getirdikleri, Yörükân'ın mutluluğu hem bireyler hem de toplum için bir hedef olarak algıladığını ve bu hedefe ulaşmak için *Mutlu Olma Sanatı*'nın okuyuculara iyi bir kaynak olacağına inandığını ortaya koymaktadır.

Yörükân'ın 1973 yılında Alfred Adler'den çevirdiği *İnsan Tabiatını Tanıma*, yazarının ifadesiyle “bireysel psikolojinin dayanmış olduğu ilkeleri kamuoyuna tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır” (Adler, 2017, s. XVII). Böylece günlük hayatın akışı içerisinde insanlar dış dünyaya ve başka insanlarla ilişkilerini, yanı sıra kendi hayatlarını düzenleyebileceklerdir. Adler'in bu ideali, Yörükân'ın kişilik yapısıyla örtüşmektedir. Adler de bıkmadan usanmadan insanları kendileri ve başkaları üzerinde düşünmeye yöneltmek istemiştir (Hinsie, 2017, s. XV). Bu sayede insanlar kendilerini ve başkalarını objektif bir biçimde tanıyacaklar ve mutluluğun olmazsa olmaz koşulunu yerine getireceklerdir. İdealinin gerçekleştirilmesi için insan davranışlarının kaynağına inmeye çalışan Adler, Freud gibi özellikle çocukluk çağına ve bu çağda anne, baba ve öğretmen gibi figürlerle etkileşime odaklanmıştır. Ulaştığı sonuçlarla insanların hatalı davranışlarını göstermeye ve toplum hayatına uyum sağlamanın gerekliliğini anlatmaya çalışmıştır.

Yörükân, *İnsan Tabiatını Tanıma*'nın Önsöz'ünde özellikle insan kişiliğinin gelişiminde çocukluktan itibaren ortaya çıkan aşağılık duygusuna ve aşağılık duygusunu gidermek için gösterilen çabanın önemine odaklanır. Sorun, çocukların bu duyguyla şekillenmeleri ve gelecekte kıskanç, kinci, kendini beğenmiş, hırçın, korkak, kötü kalpli bireyler haline gelmeleridir. Bu kişilik özelliklerine sahip olan bireyler, toplum içerisinde ne kendilerine ne de başkalarına yararlı olurlar. Daha yerinde bir deyimle hem kendilerine hem de çevrelerindeki insanlara zarar verirler (Yörükân, A., 2017, s. X). Oysa Adler'e göre, insanlar doğuştan gelen ve diğerleriyle bağ kurmalarını sağlayan bir “sosyal duygu”ya sahiptirler. Bu duygu öncelikle insan tabiatının iyiye doğru gelişim göstermesini sağlar. Yani bireylerin kişiliklerindeki olumsuzlukları kendi çabalarıyla ortadan kaldırmalarını ya da iyi bir yöne kanalize etmelerini mümkün kılar. Yani sıra, olumsuz kişilikteki insanlara karşı, nedenleri tahmin edilebileceği için- suçlayıcı bir tavırdan vazgeçilmesine neden olabilir. Ancak çocuk yetiştirmede yapılan ve eğitim sisteminde mevcut olan hatalar bu duygunun zayıflamasına neden olur. Yeniden güçlendirmenin yolu ise yine eğitimidir: Eğitim programlarını psikoloji biliminin sağlamış olduğu veriler ışığında yeniden gözden geçirmek ve düzeltmek bir gerekliliktir (Yörükân, A., 2017, s. XI). Kişilerin kendilerini ve başkalarını tanıma konusunda çaba göstermelerini sağlayan sosyal duyguyu güçlendiren bu eğitim anlayışı, toplumun uyumlu işlenmesini sağlayacak bireylerin ortaya çıkmasını mümkün kılar. Bu bakış açısı, Yörükân'ın bireysel psikolojinin dayandığı ilkeleri açıklayan kitabı çevirme nedeniyle de örtüşmektedir: Hem kendi problemlerini çözmek ve hayatına olumlu bir yön vermek hem de çevresindeki kişileri tanımak ve onlarla iyi ilişkiler geliştirmek için bu kitabın kendisine yardımcı olduğunu söyler. Dolayısıyla bir parçası olduğu topluma karşı bir görev ve Adler'e olan minnet borcu nedeniyle bu kitabı çevirdiğini dile getirir (Yörükân, A., 2017, s. XII-XIII). Yörükân bu sözleriyle kitabın insan tabiatını anlama konusundaki etkinliğini dile getirmiş ve içeriğiyle okuyucuların kendilerini tanıyıp kişiliklerindeki olumsuz yanları fark edeceklerini belirtmiştir. Ayrıca insan psikolojisine dair verdiği bilgilerin başkalarının kişiliklerini çözümlenmeyi de kolaylaştıracağını, böylece insanların birbiriyle daha sağlıklı ilişkiler kurabileceğini sözlerine eklemiştir.

Yörükân'ın Erich Fromm'dan 1972 yılında çevirdiği *Hürriyetten Kaçış*'in ortaya koyduğu tez, yazarının ifadesiyle “modern insanın halen olumlu anlamda hürriyete kavuşamaması; yani ferdi benliğini gerçekleştirmek, zihni, duygusal ve duyusal güçlerini ifade etmek imkanını bulamamış olmasıdır” (Fromm, 1972, s. XVIII). Çünkü modern insan bağımsızlığını ve aklını kullanma cesaretini göstermiş; ancak diğer insanlardan uzaklaşıp endişeli ve güçsüz bir varlık haline gelmiştir. Bu ise ideolojilere boyun eğme eğilimini arttırmıştır. Kitabın 6. kısmı, “Naziliğin Psikolojisi” başlığını taşımaktadır. Dolayısıyla Fromm'un odaklandığı ideoloji, nasyonal sosyalizmdir. Fromm, nasyonal sosyalizm gibi ideolojilerle modern insanın endişelerinden arınmayı ve güçsüzlüğünden kurtulmayı istediğini; ancak bunun da hürriyetten kaçmak gibi bir “hastalık” yarattığını söylemektedir.

Bu bağlamda Yörükân kaleme aldığı Önsöz'de, 20. yüzyılın yerel, bölgesel ve küresel olmak üzere pek çok soruna sahne olduğunu ifade eder. Ardından *Hürriyetten Kaçış*'in Nazi ideolojisinin ve bu ideolojinin geniş yankı uyandırdığı Alman sosyal karakterinin açıklanmasına ışık tutacak psikolojik faktörler üzerinde durduğunu aktarır. Çünkü ideolojileri belirleyen faktörler toplumun sosyo-ekonomik yapısıyla ilişkili olduğu kadar, o toplumu meydana getiren bireylerin psikolojik eğilimlerine ve ihtiyaçlarına da bağlıdır (Yörükân, A., 1972, s. IX). Herhangi bir ideoloji, belirli bireylerden meydana gelmiş küçük grupların psikolojik yapısına uygun geldiği takdirde bu grup tarafından desteklenir. Yanı sıra, ideolojinin sahibi kabul edilen liderin ve ona inanan kitlenin psikolojileri arasında da bir bağ vardır. Yörükân, Fromm her ne kadar Nazi Almanya'sına dair bir araştırma yapmış olsa da kitaptaki esasların “ferdin hürülüğünü ortadan kaldırmak ve ferdi tamamen kendi üzerindeki bir güce bağlamak isteyen çeşitli ideolojilerin hâkim olduğu veya hâkim olma tehlikesi gösterdiği” (Yörükân, A., 1972, s. IX) her topluma uygulanabileceğini düşünür. Dönem itibarıyla ideolojik kamplara bölünmüş Türkiye de bu ülkelerden biridir. Bu bağlamda bireylerin mutluluğu toplumun mutluluğundan bağımsız değildir ve toplum bireylerin gelişimine, yaratıcılığına, girişimciliğine ve özel yeteneklerini destek olmalıdır. Böylece bireyin mutlu olacağı ve topluma katkı sunacağı ideal bir ortam mümkün olacaktır. Yani toplum özgür bir alan yarattığı müddetçe, birey kendisini yalnız ve güvensiz hissedip ideolojilere sığınmayacaktır. Dolayısıyla boyun eğip kendi özgürlüğünden kaçmayacak, toplumsal mutluluk yakalanacaktır.

Yörükân'ın Fromm'dan 1993 yılında çevirdiği ikinci kitap, *Erdem ve Mutluluk: Ahlak Psikolojisi Üzerine Bir İnceleme*'dir. Yörükân diğerinde olduğu gibi, bu kitabın Önsöz'üne de 20. yüzyılda yaşanan olumsuzlukları betimleyerek başlamıştır. Buna göre; yerel, bölgesel ve küresel olmak üzere farklı ölçeklerde yaşanan siyasi, askeri, ekonomik ve sosyal sorunlara değerlerin alt üst olduğu ahlaki bir kriz eşlik etmektedir. Eski değerlerin yerine yenileri konulamamış ya da konulanlar eski değerlerle çelişmiştir. Hâkim atmosferde modern insan bilim, kültür ve teknoloji alanındaki gelişmelere rağmen şaşkın, güvensiz, ne yapacağını ya da neye inanacağını bilmeyen mutsuz bir varlığa dönüşmüştür. Yörükân (1994), ardından Fromm'un ahlak konusundaki görüşlerini, çalışmalarında ahlak problemine ne kadar ağırlık verdiğini ve ahlaki nasıl bir yaklaşımla ele aldığını ortaya koyma amacında olduğunu aktarır (s. XXVI). Öncelikle hatırlanması gereken, insanın dış dünya ve toplumla ilişki kurma ihtiyacının en az temel ihtiyaçları kadar önemli olduğudur. Bu durum insanın bencil değil, sosyal bir varlık olduğunu gösterir. Ancak insan toplumsal alanda özgürlüğünü elde edip kendini gerçekleştirirken yalnızlaşmış, topluma karşı güvensizliği ve şüpheleri artmıştır. Fromm için modern insanın yaşadığı bu problem var olan ahlak probleminden bağımsız değildir. Çünkü kötülük ortaya çıkmıştır.

Ancak Fromm, insan varlığının temel ihtiyaçlarını karşılayacak bir toplum düzeni yaratmanın mümkün olduğuna inanmaktadır. Bunu ise “sağlıklı toplum” olarak adlandırmaktadır. Sağlıklı toplum,

“İnsanın insanla sevgiye dayanan bir ilişki kurduğu, içerisinde kardeşlik, dayanışma ve işbirliğine dayanan bağların kök saldığı bir toplum; başka insanlara ve topluma otomat gibi uyacak yerde, kendini kendi güçlerinin öznesi olarak görmesini sağlayan, insanların gerçeği bozma ve putlara tapma ihtiyacı duymaksızın belli bir amaca yönelmesine ve kendini bir şeye adanmasına imkan veren bir toplum; tabiatı yıkıcılıkla değil yaratıcılıkla aşmasını mümkün kılan bir toplum; kısaca insanın temel ihtiyaçlarını ve yaratıcı eğilimlerini gerçekleştirmesine imkan veren bir toplum...” (Yörükân, A., 1994, s. XXXV) dur.

Fromm, sağlıklı bir toplumda sağlıklı bireylerin yetişeceğini ve kötülük probleminin ortadan kalkacağını söylemektedir. Fromm’un düşüncelerini değerli bulan Yörükân ise çevirdiği kitabın modern çağın ahlak problemini ortaya koymada ve bu probleme çözüm üretmede yararlı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca ahlakın kişileri de ilgilendiren bir konu olduğunu hatırlatarak herkesin kendi ahlak sorunları üzerine eğilmesinin bir gereklilik olduğunu dile getirmekte ve kitabın okuyuculara ahlak problemlerini çözme konusunda ip uçları içerdiğini aktarmaktadır. Çünkü Yörükân için erdemli insan, mutlu insandır.

Yörükân, 1980 yılında Alman asıllı Amerikalı psikiyatrist ve psikanalist Karen Horney’den *Çağımızın Tedirgin İnsanı*’nı çevirmiştir. “Nevrozların Kültürel ve Psikolojik Kapsamı”, “Endişe ve Düşmanlık”, “Güçlü Olma, Saygınlık Kazanma, Mal-Mülk Edinme Çabası”, “Nevrotik Acının Anlamı” gibi 15 alt başlıktan oluşan kitabın Önsöz’üne, “Çağımızda, küçük ve büyük gruplar içerisindeki insan ilişkileri genellikle gergin, çatışmalı ve tedirgin edici bir nitelik almıştır” (Yörükân, A., 1980, s. 5) sözleriyle başlamaktadır. Bunun temel nedeni ise büyük şehir toplumlarına geçilmiş olmasıdır. Bu toplum tipinde insanların yaşam konforunu arttıracak bir ilerleme sağlanmış olsa da nüfus patlaması, teknolojik gelişmeler, ideolojik ve politik çatışmalar gibi nedenlerle insanlar tedirgin bir hale gelmiştir.

Bu bağlamda Yörükân, ekonomik sıkıntılar ve trajik kayıplar yaşamadığı, belli bir eğitim düzeyine ve sosyal çevreye sahip olduğu halde mutsuz olan insanlara odaklanır ve hayatın boşa geçtiği duygusunun insanları bilinçli ya da bilinçsiz bir mutsuzluğa ittiğini söyler. Edebiyat dünyasından da üç örnek verir: *Roçild’in Kemani* hikâyesinde, Çehov’un “İnsana ancak bir defa verilen hayat neden böyle faydasız geçiyor”, İonesco’nun *Yalnız Adam*’ında “Ne çok kaçırılmış fırsat!” ve Gonçarov’un *Oblomov*’unda “Ben niçin böyleyim?” dendiğini aktarır. Sıralanan eserlerdeki üç kahraman hayatlarıyla ilgili fazlasıyla mutsuzdurlar. Onların nezdinde Yörükân (1980) şu soruları sorar:

“Mutlu olabilmek için var olan temel şartlara rağmen bazı insanlar neden mutlu olamıyor? Kendi içlerinde var olan birtakım imkanlara rağmen bu imkanlarını niçin gerçekleştiremiyor? Başka bir deyimle kendi içlerinde saklı olan ‘iyi ve güzel şeyleri’ neden gün ışığına çıkaramıyor? Onları, alabildiğine açılmaktan ve gelişmekten alıkoyan şey ne? Mutlu olmaktan alıkoyan şey ne? Hangi bilinmez kuvvet onları ‘kendi yollarına dikilen bir engel’ haline getiriyor? ve ‘kendi içlerindeki hazinelerin yine kendi içlerine gömülü’ bir halde kalmasına yol açıyor?” (s. 11).

Bu sorular mutsuzluğun cevabını da kendi içinde barındırmaktadır. Yörükân’a göre ise hepsinin tek bir cevabı vardır: Bilgisizlik. Hayat bir ânı bile ziyan edilemeyecek kadar kısadır. Bu

nedenle “herkesin hayatını kendisi ve çevresindekiler için en verimli biçimde kullanması, hayatın sunduğu güzel şeylerden yararlanması, sahip olduğu imkanları en iyi biçimde değerlendirmesi ve insanlarla iyi ilişkiler kurması gerekir” (Yörükân, A., 1980, s. 11-12). Mutsuzlar, bu bilgiye sahip olmayanlardır. Ancak açıklamaya çalıştığı bilgisizliği daha derin bir başka bilgisizlikle ilişkilendirir: Bu, “kendimizi ve başkalarını tanımamak, davranışlarımızın temelinde yatan gerçek itkilerden ve dürtülerden habersiz olmak, gerçek isteklerimizin ve emellerimizin, amaçlarımızın ne olduğunu bilmemek; başka bir deyişle insan davranışlarına yön veren ve çoğu zaman bilinçdışı olan temel mekanizmaları bilmemektir” (Yörükân, A., 1980, s. 12). Derin bilgisizlik, çağ insanlarında yaygın olan nevrozlara yol açmaktadır. Bu nedenle Yörükân, her bireye kendisini ve başkasını tanımada yardımcı olacak kitapların okuyucusu olmasını tavsiye etmektedir. Çevirdiği bu kitabın da tedirginliği ortadan kaldıracak böyle bir amaca hizmet edeceğini belirtmektedir.

Ayda Yörükân, 1990’da Zweig’ten *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski ile Kendi Hayatının Şiirini Yazanlar: Casanova, Stendhal, Tolstoy*’u çevirmiştir. Yörükân’ın yazara dair kaleme aldığı Önsöz, iki metinde de kullanılmıştır. Öncelikle söylenmesi gereken, Yörükân’ın çocuk yaşlarından itibaren edebiyatla yakından ilgilendiğidir. Hayatını her anlamda şekillendiren ve sahaflarda kitapçılık yapan babasının edebiyat sevgisi, Ayda’ya da geçmiştir. İlerleyen yıllarda edebiyatla olan ilgisini, Turhan Yörükân şu sözlerle açıklamaktadır: “Pek çok şiir yazmıştır. Catullus’tan, Ömer Hayyam’dan; Lamartine, Alfred de Musset, Tactu, Baudealire ve Verlaine gibi Fransız şairlerinden şiirler çevirmiştir; Edgar Allan Poe, Byron ve Swinburne gibi İngiliz ve Amerikan şairlerinden de şiirler çevirmiştir” (Yörükân, T., 2023, s. 270). Bu nedenle Yörükân’ın edebiyatın içinde bir isim olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ona göre edebiyat insanlara hem duygu ve düşünce derinliği kazandırmakta hem de insanın mutlu olma sırlarını çözmektedir. Dolayısıyla Yörükân edebî metinleri hoşça vakit geçirmenin ötesinde, insan tabiatını tanımak için okumuştur (Yörükân, T., 2023, s. 289). Çeviri için Zweig’i seçmesinin nedeni, Zweig gibi Tolstoy, Dostoyevski ve Stendhal’a değer vermesi ve dünya edebiyatının önde gelen yazarlarını Türk okuyucusuna tanıtmak istemesidir.

Yörükân Önsöz’de Zweig’in kaleme aldığı farklı türlerdeki pek çok eserini tanıttıktan sonra, biyografi yazmanın zorluğundan bahseder. Çünkü başkasını tanımının kolay olmadığını söyler. Ayrıca kaleme alınacak kişinin hayatını araştırmak ve elde edilen malzemedен herkesi haberdar etmek konusunda ahlaki bir iç sorgulama kaçınılmazdır. Ancak Yörükân’a göre, Zweig bu engelleri aşmış bir isimdir: Öncelikle yazmak istediği kişilerle ilgili kapsamlı ve derin bir inceleme yapmayı ihmal etmeyen, Eski Yunan ve Roma mitolojisine, İncil’deki hikayelere hâkim; felsefe, psikoloji, psikanaliz ve sanatın farklı dallarına dair birikimi üst düzeyde olan biridir. Yanı sıra, empati yeteneği yüksektir. Zweig kaleme aldığı kişileri sanki ruhlarının içine girmişçesine anlayabilmekte ve aynı ustalıklarla anlatabilmektedir (Yörükân, A., 1998a, s. XIX). Bu yeteneğiyle ilişkili bir başka özelliği ise compassion; yani başkasının acısını kendi içinde hissetmesi ve başkasıyla birlikte acı çekmesidir. Zweig, incelediği kişilerin hepsinin çektiği acıları anlayabilmekte, onların acılarına katılmakta, dahası bu acıları bize de duyurmaktadır (Yörükân, A., 1998a, s. XIX). Yörükân açısından dikkat çekici bir başka özelliği ise acı çeken kişilere duyduğu özel ildir: Zweig, başarılı olanlar ve şanslı yaver gidenlerden ziyade, yenilgi almışlarla daha fazla ilgilenmiştir. Biyografi yazarken tüm bunlara eşlik eden duygusu ise kusurlarına rağmen hayat hikayelerini yazmış olduğu herkesi sevmiş olmasıdır (Yörükân, A., 1998b, s. XX). Dolayısıyla Zweig; insanlara duyduğu empati, compassion, merhamet ve

sevgi duygularını edebî metinleri aracılığıyla yansıtmış, Yörükân'la paylaştıkları bu duygudaşlık “yollarının” kesişmesini sağlamıştır. Yörükân okuyucuların hem insanları tanımalarında Zweig'in biyografilerinin önemli bir rehber olacağını düşünmüş hem de metinleri aracılığıyla hümanist duyguları okuyucuya aşılacak istemiştir.

Sonuç

Sosyolog Ayda Yörükân, şehir sosyolojisi alt disiplininde pek çok kitabın yazarı, çevirmeni ya da derleyeni olmuştur. Bu alandaki üretkenliğiyle şehir, şehir tarihi, şehirleşme, konut, gecekondu gibi konularda önemli metinleri ilgili literatüre kazandırmıştır. Üretkenliği kadar dikkati çeken ise üzerinde çalıştığı konuları hümanist bir yaklaşımla ele almasıdır. Çocukluğundan itibaren beslediği çok yönlülüğüyle sosyoloji alanında olduğu gibi, sosyoloji dışı alanlarda da insanı incelemiştir. Özellikle insanın mutluluğunu kişinin kendine ve başkalarına ait bir sorumluluk olarak algılamıştır. Yani hümanizminin temeli mutlu olmak ve mutlu etmek üzerinden şekillenmiştir. Bunu özellikle 1970'lerden itibaren çevirmeye başladığı edebiyat ve psikoloji kitaplarının içeriğinden ve bu kitaplar için kaleme aldığı önsözlerden anlamak mümkündür.

Nitekim Yörükân, Alain'den çevirdiği *Minerva ve Bilgelik*'te günlük yaşamda karşılaşılan ufak mutsuzlukları yönetmenin önemi üzerinde durmuş ve bu yönetimle hayatı ziyan etmenin önüne geçileceğini vurgulamıştır. Alain'den yaptığı ikinci çeviri olan *Mutlu Olma* Sanat'ında, mutluluğun bireysel ve toplumsal boyutları olduğunu belirtmiş ve iç huzur ile sevgiden kopuk olmayan toplumsal sorumluluklar arasında sağlanacak bir dengenin mutluluğu mümkün kılacağını söylemiştir. Yörükân, Adler'den yaptığı *İnsan Tabiatını Tanıma* çevirisinde, insanların sahip oldukları “sosyal duygu” aracılığıyla kendilerini ve başkalarını tanıma gayretinde olduklarını ifade etmiş, beraberinde kişiliklerindeki olumsuz yanları törpüleyip mutluluğun olmazsa olmaz koşulunu yerine getirmeye çalıştıklarını sözlerine eklemiştir. Fromm'dan yaptığı *Hürriyetten Kaçış ile Erdem ve Mutluluk* çevirilerinde, yirminci yüzyılın kargaşası ve modern insanın yalnızlığı üzerinde durmuştur. İlk kitapta bu yalnızlık otoriter ideolojilere yönelmeyi getirmiş ve sahibi olunan özgürlük kaybedilmiştir. Ancak Yörükân, toplumun kendisini gerçekleştirmek için bireye tanıyacağı alanın onun kendisine tekrar güvenmesini sağlayacağını ve sadece bireysel değil, toplumsal mutluluğun yakalanacağına olan inancını belirtmiştir. İkinci kitapta ise modern insanın yalnızlığının kötülüğü ortaya çıkardığı ve “sağlıklı toplum” düzeniyle bunun ortadan kalkacağından söz etmiştir. Çünkü kitapta olduğu gibi erdemli birey ve toplum, mutlu birey ve toplum demektir. Yörükân; Horney'den yaptığı *Çağımızın Tedirgin İnsanı* çevirisinde, sahip olduğu konforlu yaşama rağmen mutlu olamayan insanlara odaklanmış ve onlardaki eksikliği sorgulamıştır. Buna göre, hayata -geçici olduğunu idrak ederek- olumlu bir anlam yüklemek ve o hayat içerisinde kendini var edebilmek esastır. Bu bilgiye sahip olmayanlar hem bilgisiz hem de mutsuzdur. Son olarak Zweig'ten yaptığı *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski ile Kendi Hayatının Şiirini Yazanlar: Casanova, Stendhal, Tolstoy* çevirilerinde ise biyografileri kaleme alınan isimleri Türk okuyucuya tanıtmının ötesinde, insan tabiatını okuyucuya göstermek istemiştir.

Görüldüğü gibi Yörükân, edebiyat ve psikoloji alanlarındaki çevirilerinde insanın mutluluğu ve bu mutluluğa nasıl erişeceği konusuna yoğunlaşmıştır. Önsözlerinde okuyucuya seslenirken çeviri yapmadaki amacının onların mutluluk sanatına erişmeleri olduğunu ifade etmiştir. Çünkü mutluluk öğrenilebilir ve öğretilir, daha doğrusu öğrenilmesi ve öğretilmesi gereken bir gerçekliktir. Hümanist kişiliği bunu insan doğasının olmazsa olmazı kabul etmiş, Yörükân

mutluluk idealini tek tek bireylere ve topluma bir sorumluluk olarak yüklemiştir. Bu noktada söylenmesi gereken, düşünceleriyle yaşamının birbiriyle tutarlılık arz ettiğidir.

Extended Abstract

Yörükân produced extensively in sociology and especially in the sub-discipline of urban sociology during her 25-year career. However, as a versatile person, she drew from different sources and she also tried to share knowledge through texts she translated in non-sociological fields, especially in literature and psychology; this was also what she did in sociology. It should be possible to call this a humanistic approach. Because Yörükân always placed humans to the very center of her life. As a matter of fact, the focus of humanism is the idea that “man is the measure of all things”. The roots of humanism as an approach can be traced back to Ancient Greece. However, it is understood that humanism is defined as “the belief that the main priority should always be given to human interests and honor”, a concept that transcends all periods. Yörükân saw human interest and honor primarily in their happiness and made efforts to contribute to the ideal of happiness.

Between 1970 and 1976, Yörükân began translating literature and psychology books into Turkish and publishing them, which she believed could help people and continued this activity until her death. In this context, she translated *Minerva or Wisdom (Minerve ou de la Sagesse)* and *Alain on Happiness (Propos sur le bonheur)* written by the French philosopher Alain; *Understanding Human Nature* written by Alfred Adler, the founder of the school of individual psychology; *Escape from Freedom* and *Man for Himself: An Inquiry into The Psychology of Ethics* written by the psychoanalyst Eric Fromm; *The Neurotic Personality of Our Time* written by Karen Horney; *Balzac, Dickens, Dostoevsky: Master Builders of the Spirit* and *Adepts in Self-portraiture: Casanova, Stendhal, Tolstoy*, written by Stefan Zweig. This article focuses on these books that she preferred to translate and the prefaces she wrote for each of them in order to understand her humanist personality.

In the book *Minerva or Wisdom (Minerve ou de la Sagesse)* which she translated from Alain, Yörükân emphasized the importance of managing the minor unhappiness encountered in daily life and noted that it would prevent wasting life. In the second book she translated from Alain *Alain on Happiness (Propos sur le bonheur)*, she stated that happiness has individual and social dimensions and asserted that achieving a balance between inner peace and social responsibilities —provided they are not detached from love—would make happiness possible. Yörükân, in her translation from Adler *Understanding Human Nature*, she expressed that people were trying to understand themselves and others, through the “social feeling” they had, and added that they were trying to fulfill the *sine qua non* condition of happiness by confronting the negative sides of their personalities. In her translations from Fromm, *Escape From Freedom* and *Virtue and Happiness*, she focused on the turmoil of the twentieth century and the loneliness of modern man. In the first book, this loneliness led to a turn toward authoritarian ideologies, and the freedom that was possessed before was lost. However, Yörükân stated that the space that society would give to individuals to realize themselves would enable them to trust themselves again, and also stated that she believed not only individual, but social happiness would be achieved then. In the second book by Fromm, she mentioned that the loneliness of modern man would reveal evil and that it would disappear with the establishment of a “healthy society”. Because, as emphasized in the book, a virtuous individual and society means a happy individual and society. In the translation of *The Neurotic Personality of Our Time* by Horney, Yörükân focused on people who could not be

happy despite the comfortable lives they led and questioned what they lacked. Accordingly, it is essential to attach a positive meaning to life—acknowledging that it is temporary—and to be able to exist within that life. Those who do not recognize this are both ignorant and unhappy. Finally, in her translations from Stefan Zweig *Balzac, Dickens, Dostoevsky: Master Builders of the Spirit* and *Adepts in Self-portraiture: Casanova, Stendhal, Tolstoy*, she wanted to show the human nature to the reader, as well as introducing the names whose biographies were written in the book to the Turkish audience.

Kaynakça

- Adler, A. (2017). “Yazarın Önsözü”. *İnsan Tabiatını Tanıma*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 14. Basım.
- Fromm, E. (1972). “Önsöz”. *Hürriyetten Kaçış*. Ankara: Tur Yayınları.
- Hinsie, L., A. (2017). “Kitabın İngilizce Baskısına Önsöz”. *İnsan Tabiatını Tanıma*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 14. Basım.
- Marshall, G. (1999). “Hümanizm”. *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev. O. Akınhay, D. Kömürücü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Yörükân, A. (1972). “Çevirenin Önsözü”. *Hürriyetten Kaçış*. Ankara: Tur Yayınları.
- Yörükân, A. (1980). “Çevirenin Önsözü”. *Çağımızın Tedirgin İnsanı*. İstanbul: Tur Yayınları.
- Yörükân, A. (1994). “Çevirenin Önsözü”. *Erdem ve Mutluluk*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 2. Basım.
- Yörükân, A. (1998a). “Stefan Zweig: Hayatı ve Eserleri”. *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 5. Basım.
- Yörükân, A. (1998b). “Stefan Zweig: Hayatı ve Eserleri”. *Kendi Hayatının Şiirini Yazanlar: Casanova, Stendhal, Tolstoy*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 5. Basım.
- Yörükân, A. (2016). “Çevirenin Önsözü”. *Minerva ve Bilgelik*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Yörükân, A. (2017). “Çevirenin Önsözü”. *İnsan Tabiatını Tanıma*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 14. Basım.
- Yörükân, A. (2018). “Çevirenin Önsözü”. *Mutlu Olma Sanatı*. Ankara: Doğu Batı Yayınları. 5. Basım.
- Yörükân, T. (2023). “Bir Bilim Kadını Olarak Ayda Yörükân”. *Şehir Sosyolojisi: İnsan Ekolojisi ve Şehinsel Sağlık* (1. Baskı, s. 267-291) içinde. Doğu Batı Yayınları.

